

Vallentuna Friskola AB

Beslut

efter tematisk tillsyn av rätten till modersmåls-
undervisning i nationella minoritetsspråk i grund-
skolans årskurser 7–9 i Vallentuna Friskola AB,
belägen i Vallentuna kommun

Tematisk tillsyn av rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolans årskurser 7–9 i Vallentuna Friskola AB

Skolinspektionen har under våren 2019 genomfört en tematisk tillsyn av rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolans årskurser 7–9 i Vallentuna Friskola AB med organisationsnummer 556573-6187. Huvudmannen besöktes den 12 juni 2019 av undervisningsrådet Agnetha Burström och utredaren Eva Ahlman.

Syftet med den tematiska tillsynen är att granska om huvudmannen fullgör sina skyldigheter att erbjuda och anordna modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk för de elever som har rätt till sådan undervisning. Skolinspektionen utreder om:

1. *Huvudmannen erbjuder modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk till de elever som har rätt till det.*
2. *Huvudmannen anordnar modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk till de elever som har rätt till det.*

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar utgörs av skriftlig information som Skolinspektionen inhämtat från huvudmannen inför tillsynsbesöket, information från Vallentuna Friskola ABs och Vallentuna kommuns hemsidor samt intervjuer med rektor och skolchef.

Vallentuna Friskola AB bedriver verksamhet för årskurserna 6–9 med två parallella klasser i vardera årskurserna. Sammantaget finns cirka 230 elever vid skolan. I dagsläget finns vid skolan ingen elev som får modersmålsundervisning i något av de nationella minoritetsspråken.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vallentuna Friskola AB att senast den 11 oktober 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag redovisas till Skolinspektionen skriftligen på adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i årskurserna 7–9

Skolinspektionen konstaterar att Vallentuna Friskola AB inte uppfyller författningsskraven avseende att:

- Huvudmannen säkerställer att elever och vårdnadshavare får tydlig information om rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk och information om vilka möjligheter till undervisning som finns (9 kap. 5–7 §§ skolförordningen, Lgr 11, 1). Skolans värdegrund och uppdrag).
- Huvudmannen erbjuder eleverna att läsa sitt nationella minoritetsspråk på de olika sätt som författningarna anger (5 kap. 7–8 skolförordningen, 9 kap. 5–9 § skolförordningen).

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

- Se till att elever och vårdnadshavare får information om rättigheten att läsa nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet.
- Se till att erbjuda modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet.
- Se till att anordna modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet om en elev som tillhör målgruppen önskar det.

Motivering till bedömning av brister

Rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i årskurserna 7–9

Huvudmannen varken erbjuder eller informerar eleverna om rättigheten att läsa ett nationellt minoritetsspråk inom ramen för språkvalet

Skolinspektionen bedömer att Vallentuna Friskola AB inte informerar eleverna och deras vårdnadshavare om rättigheten att läsa sitt minoritetsspråk inom ramen för språkvalet. Konsekvensen av detta är att Vallentuna Friskola AB varken erbjuder eller anordnar modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet.

Huvudmannen och skolan ansvarar för att ge elever och vårdnadshavare information om vilka rättigheter och valmöjligheter eleverna har att få modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk. Av skolförordningen framgår att huvudmannen alltid ska erbjuda de aktuella eleverna att läsa sitt nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet, medan det är frivilligt för huvudmannen att erbjuda modersmålsundervisning inom elevens val, eller för skolan inom skolans val. Om eleven inte väljer att ha modersmålsundervisning inom ramen för språkvalet och de övriga alternativen inte heller är aktuella, är huvudmannen skyldig att erbjuda modersmålsundervisning utanför timplanebunden tid.

Tillsynen visar att den information som skolan använder sig av är den som Vallentuna kommun tillhandahåller. Skolan för vidare den informationen till elever och vårdnadshavare via skolans lärplattform Schoolsoft. Den ansökningsblankett som Vallentuna kommun har tagit fram för ansökan om modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk såväl som övriga modersmål, är också den som Vallentuna Friskola AB använder sig av. Vallentuna Friskola AB har ett tätt samarbete med Vallentuna kommun när det gäller modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken liksom även i övriga språk. Modersmålsundervisning erbjuds genomgående utanför timplanebunden tid.

Av den information som Vallentuna kommun ger angående modersmålsundervisning på sin hemsida framgår att elever som tillhör de nationella minoriteterna har rätt att utveckla sitt minoritetsspråk. Det ges också information om vilka rättigheter som de eleverna har. När det gäller anordnandet av modersmålsundervisning i minoritetsspråken nämns dock inte vilka möjligheter som finns. Elever vid Vallentuna Friskola AB och deras vårdnadshavare får således inte information om rättigheten att få modersmålsundervisning i minoritetsspråk inom ramen för språkvalet.

Rektorn berättar att alla elever som får modersmålsundervisning läser språket utanför timplanebunden tid. I dagsläget finns dock, som nämnts ovan, inga elever vid skolan som läser ett nationellt minoritetsspråk. Såväl rektorn som skolchefen säger i intervju att modersmålsundervisning inom ramen för språkvalet inte är ett alternativ som erbjuds.

Elever vid Vallentuna Friskola AB och deras vårdnadshavare kan ansöka om modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk via Vallentuna kommuns hemsida. Ansökan går till kommunens enhet för integration och studie- och yrkesvägledning, som utreder om eleven tillhör målgruppen. Rutinen därefter är att rektorn fattar beslut huruvida eleven ska få modersmålsundervisning i minoritetsspråket. Den nuvarande rektorn är ny på skolan och har ännu inte fattat något sådant beslut, därför att skolan i dagsläget inte har några elever som har ansökt om modersmålsundervisning i minoritetsspråk. Rektorn uppger att alla

elever som önskar att läsa sitt nationella minoritetsspråk får göra det. Skolchefen säger också att det är rektorn som beslutar om eleven ska få modersmålsundervisning och att det aldrig har hänt att någon elev som har önskat läsa sitt minoritetsspråk inte har fått det. Modersmålsundervisning erbjuds och anordnas dock enbart utanför timplanebunden tid.

Både skolchefen och rektorn betonar att samarbetet med Vallentuna kommun fungerar bra och att Vallentuna Friskola AB genom att se till att informationen från kommunen går ut till alla elever och vårdnadshavare via lärplattformen Schoolsoft också säkerställer att alla kan ta del av kommunens information gällande modersmålsundervisning i allmänhet, men även om minoritetsspråkens särställning.

Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla vikten av att friskolan i sin studie- och yrkesvägledning också tydligt informerar elever och deras vårdnadshavare vilka konsekvenser olika val får. Framför allt gäller det om eleven väljer att istället för ett modernt språk läsa sitt modersmål inom ramen för språkvalet – ett val som kan påverka elevens möjligheter att tillgodoräkna sig meritpoäng.

Motivering till föreläggande som ingripande

Vallentuna Friskola AB uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter och föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Agnetha Burström

Beslutsfattare

Signerat av: Agnetha Burström

X Eva Ahlman

Föredragande

Signerat av: Eva Ahlman